

TOLMINSKI

Glasilo

GLAS

Tolminskih Domobrancev.

L. I.

Tolmin, 18 novembra 1944.

Št. 17

Zrelost naših ljudi

Leta in leta je zahtevala trda usoda, da je naše ljudstvo moralo tajiti svoje narodno prepričanje, leta in leta je usoda zahtevala, da so ljudje naše slovenske krvi bili tepeni, teptani in povsod zapostavljeni zaradi svojega slovenskega porekla. Mnoge je strašno peklo to dejstvo, zavest večne sužnosti in hlapčevanja, zavest, da smo že ob rojstvu obsojeni na to, da se vse življenje klanjamo tujcu, našemu gospodarju.

Leta so minevala, čas je preoblikoval svet. Usoda je zahtevala, da je prišlo do najbolj okrutnega svetovnega klanja, kar jih zgodovina pozna.

Tudi nas je val sovraštva in vladohlepja vrgel v ta krvavi bojni metež, tudi od nas so terjali, da se uvrstimo med vojskujoča se ljudstva, da zgrabimo za orožje in sejemo smrt nasprotniku, da objokujemo naše drage, žrtve brezobzirne vojske.

Vendar mi bi lahko to vojsko prečivali skoraj brez žrtev.

A zaklical je krivi prerok v puščavi: »Ljudstvo slovensko, tvoj čas je prišel, upri se! Napočil je čas osvoboditve!«

Sreča te išče, um ti je dan, našel jo boš, ak' nisi zaspan.

Skoraj ga ni bilo, ki bi nasprotoval osvobodilni akciji, a žal je bilo vse skupaj le prevara; osvoboditev so razglasili krivi preroki, plačani od tujega kapitala za svoje delo, zato se niso ozirali na žrtve, njih število, četudi naraste na en milijon, večino slovenskega naroda.

Hvala Bogu, zgodaj so se

KRIK IZ GROBA...

Ko se je vojna začela pa prav do danes, ve partizanska propaganda povedati, da bo konec vojne čez 14 dni ali pa vsaj čez en mesec. Več kot stokrat so se že ušтели, a ljudje jim še nasedajo, češ, če ti rečejo, potem bo že držalo.

Res žalostno, kar pišejo partizanski letaki, se razume, da je resnica, saj hočejo biti apostoli resnice. Stokrat so se že zmotili v proroških napovedih konca vojne, morda se bodo še stokrat. Koncem koncev bo pa le enkrat držalo, da bo res čez 14 dni konec.

Oh, kdaj so si partizani želeli konca v 14-tih dneh. Sprva jim res ni bilo toliko na tem, kdaj bo konec, ko je imelo naše podeželje veliko hrane in obleke in zanje vedno odprte roke, ko so jih še vsi radi sprejeli pod svojo streho, ker so videli v njih borce za belt kruh, boljšo kapljico, prekajeno gnjat in — neomejeno svobodo.

Bogu bodi potoženo, danes je pa čisto drugače. Povsod jih že mečejo iz hiš, saj kdo bi se razveselil partizana, ko ti pride bos in ves razcapan v hišo ter prosi kot berač za skorjico kruha in za konec niti, da si z njo zašije raztrgane hlače na zadnji plati, katero mora zaenkrat še prikrivati, ker svoboda še ni neomejena; v zahvalo za vse to pa ti pušči v hiši nehvaležne živalice, katerim pravijo partizani tanki, ljudje par kar po domače uši.

Pa so si zmislili partizani: Nak, prosili pa ne bomo. Zato so izdali manifest, to je proglas, ki čisto drugače izzveni, kot so izzveneli njihovi stari, v katerih so rekli: »Vi, domo-

branci, pridite k nam! Pri nas imamo vsega in pa — konec je pred durmi!«

Danes pa čisto drugače: »Dajte nam vse, sicer nas bo pred koncem konec!«

Dvajseti november! To je poslednji dan, ko še lahko podprete z obleko našo raztrgano vojsko. Po dvajsetem ne bo najbrže več časa, saj nas zaradi hude zime lahko velika večina že zmrzne, ali kako drugače žalosten konec stori. Prevarani smo, kapitalistični Angleži so nas pustili na cedilu, kajti od njihovih samih in večnostnih obljub utegnemo koncem koncev storiti konec. Pomagati nam morete in morate edino vi — Slovenci! Slecite raz sebe poslednji suknjič in zadnje hlače, če pa tudi tega več nimate, saj so pri naš osvobodilni vojski tudi na pol gole tovarišice, pa darujte spodnje hlače in žensko perilo, partizan zna vse s pridom uporabiti.«

Tak je torej njih novi manifest! Ali ni znak skrajnega pomanjkanja in razočaranja, obupni krik pred poginom, zadnji klic pred smrtjo, klic iz odprtega groba. Tako pretresljiv je ta klic, da nam sega do srca. In v teh naših srcih je neskončna ljubezen do vas. V znak sočutja in potrdilo ljubezni, dragi tovariš partizan: ker te ljubim, znaj, pač ne bi želel ti iz groba ven!

Če se boš morda ojunčil in še enkrat in to poslednjič pogledal iz groba, se utegne zgoditi, da se bo kdo našel, morda celo brat Srb, ki se te bo usmili in te položil v grob — to pot brez glave.

razkrili, so bili razkrinkani, zadosti zgodaj so morali pokazati svojo pravo barvo, ki nas je takoj opozorila na milijone človeških žrtev v Rusiji, na tisoče porušenih hiš in cerkva v Mehiki, na brezmejno razdejanje v Španiji, in kdo bi jim po vsem tem še verjel?

Ostali so osamljeni, hujskači, in zbirali okrog sebe vse, kar je bilo zlega iz našega naroda, vse kar je bilo izdajalskega v vrstah naših sosedov.

Poglejmo v Srbijo. Tudi tam so nastopile podobne prilike, tudi v Srbiji je bilo polno partizanov. Srbi so takoj vedeli, kaj jim je storiti. Vsi so se zedinili v tem, da ne zaupajo krmila nad samim seboj iz ieč spuščeniim zločincem in kot en mož so udarili po njih ter jih popolnoma onemogočili v svoji deželi.

Oh, ko bi mi to storili! Ne bi danes šteli 10.000, 20.000, 30.000 mrtvih Slovencev in še več, ne bi šteli 200, 400, 500 požganih vasi in še več, ne bi šteli 30 porušenih cerkva in še več. Odvrgli bi lahko takoj izpočetka, ko so se pojavili, vse tiste, ki niso zmožni poštenega življenja, in se v eni močni in strnjeni bojni črti utrdili v širnih mejah domovine, da je ne bi upal nihče napasti, kaj šele ji mogel škodovati.

Mnogi so kmalu uvideli, kam nas vodi revolucija, zavabili so se svojega domovinskega in narodnega poslanstva in po njihovih dolgih naporih in težkih prizadevanjih je rdeča revolucija žalostno propadla, ko so bili glavni priganjači in najbolj zagrizeni terenci OF razkrinkani in kaznovani.

Nihče več, ali morda le majhno je število tistih, ki še dvomijo v pravilnost protirevolucije, protikomunistične borbe, tistih, ki še nasedajo OF, ki še morda celo verujejo v njeno zmago.

Tem pa, ki niso niti toliko zreli, da bi vsaj danes izpregledali in obsodili komunistično partizanstvo, danes, ko že vidijo pri nas v objemu s slovenskimi komunisti tuje komuniste, ki trgajo, blatijo našo zastavo, ki mučijo naše ljudi zaradi slovenskega narodnega prepričanja, ni vred-

RUSKI KMET UMIRA...

Res je, da se ruskemu kmetu pred vojno ni godilo najbolje, vendar pa je boljševiška revolucija 1917. l. ruskega kmeta pripeljala popolnoma na beraško palico. Če primerjamo danes stanje ruskega mužika s stanjem iz leta 1917., se nam pokaže ogromna razlika: kmet, gospodar zemlje, družine, pridelka, svoje hiše, posestva, ... je postal hlapec, kmet-proletarec brez vsega, z edino dolžnostjo, da dela, dela, in dela za komunistično državo.

Kako je do tega prišlo?

Komunizem je v Rusiji uvedel kolektivizacijo kmetijskega gospodarstva. Odpravili so številna kmetijska gospodarstva in namesto njih ustanovili kolhoze. Kolhoz, to je kolektivno gospodarstvo, so ustvarili na tak način, da so kmetom odvzeli vso zemljo, vso živino, vsa gospodarska poslopja in vse naprave ter vse to izročili vaškemu komunističnemu osebju, ki je sestavljeno iz bivših delomrznježev in postopajcev, in ki ima od države vso pravico, da po svoje vodi to kolektivno gospodarstvo, v katerem je kmet le delovna sila, hlapec, suženj države.

Ruski kmet se je dolgo upiral

Kolektivizacija je pri ruskem kmetu naletela na zelo hud odpor, ki so ga pa boljševiki brezobzirno zlomili. V borbi s kmeti, ki so se vrsto let dejansko z orožjem upirali tako nepravičnemu odvzemu lastne zemlje, rdeča vlada ni prav nič izbirala sredstev. Kmete so streljali v masah ali

no ničesar več dokazovati; slovenski narod jih je že izpljunil in jih bo še kaznoval kot največje zločince in naj-sramotnejše izdajalce.

Naše ljudstvo ima danes že tako zrel politični čut, da se ne bo pustilo več na tak pretkan način zapeljevati. Naše ljudstvo ima danes že tesno stisnjeno pest, da bo zadalo smrtni udarec vsakomur, ki bi skušal slovenski narod osvoboditi kot pripadnik tiste najbolj zavržene skupine, ki naroda sploh ne prizna.

jih pa izseljevali v severne pokrajine, v Sibirijo, kjer poletja sploh ni.

Prvi uspeh kolektivizacije je bila strahotna lakota v letu 1933., ki je zahtevala milijone človeških življenj.

Kljub vsemu krčevitemu odporu zdravega ruskega kmeta proti kolektivizaciji ali razlastitvi kmečkih posestev, je vendar zmagal komunistični teror. A zahteval je svoje žrtve. Žrtveni dar, ki ga je komunizem položil na oltar kolektivizma, je moral znašati 27 milijonov in pol ljudi.

Zakaj kolektivizacija?

Čisto preprost je odgovor in vsakemu že na prvi pogled jasen: *da more država neovtrano izkoriščati ruskega kmeta*. Kmet ni več lastnik svoje zemlje. Še ima pravico delati na njej, robotati celo leto, toda v jeseni, ko pride čas za pobiranje pridelkov, mora kmet oddati obvezno vse poljske pridelke državi. Država jih sicer plača, a to po tako sramotno nizkih cenah, da se osmeši vsakdo, ki trdi, da je ti isti denar sploh kaka odškodnina za delo, ki ga je opravljal kmet na polju. Obvezna oddaja poljskih pridelkov prinaša komunistični vladi ogromne kapitale na leto, skoro eno tretjino celokupnega proračuna, ki se ves uporablja le za oborožitvene namene, za organizacijo revolucij in krvavih obračunavanj v svetu in za pripravljanje prav tako neizbežnega položaja vsem evropskim kmetom, ki še verjamejo agentom, ki so za svojo propagando za kolektivno gospodarstvo plačani s krvjo ruskega mužika.

Ne le vse pridelke, tudi živino

Toda, to je le del bremena, ki ga mora odrajtati ruski kmet komunistični vladi. Prisilna oddaja živine, ki se je prav tako vršila po kolhozih, je popolnoma strla rusko živinorejo. Hlevi nekdanj last ruskega kmeta, polni zdrave živine, so danes prazni, razpadli, zapuščeni. Konjereja je padla pod polovico stanja pred vojsko, živinoreja še bolj. Tako daleč je celo prišlo, da je

sam Vorošilov v svojem govoru izjavil, da je »danes vol v Rusiji prava redkost«.

Kaj pa traktorji?

Kolhozi zaradi pomanjkanja živine niso mogli več delati. Zato jim je oblast »priskočila na pomoč«. Začela je kolhozom vsiljevati traktorje. Danes so skoraj vsi traktorji v Sovjetiji v državnih rokah. Država posoja kolhozom traktorje, vendar zahteva kot odškodnino do 20% celokupnega posevka. Ta nagrada je tako visoka, da daleč prekaša vrednost opravljenega dela. To ni več nagrada, plačilo, ampak predrzen rop, ki bi ga morala poštena državna oblast ne le preprečiti, ampak pošteno kaznovati.

Kaj pa davki?

Kolhozi zbirajo poleg vseh omenjenih dajatev, še posebne davke ali fonde za najrazličnejše namene, ki pa vsi trgajo ruskemu kmetu še ono malenkost pridelka, ki ga sme pridržati zase. Na ukaz komunistične stranke mora kmet s svojimi žulji plačevati najrazličnejše fonde za uresničitev komunističnih ciljev v svetu. Ti fondi znesejo do 15% celokupnega poljskega pridelka. Posebne davke mora plačevati ruski kmet še kot plačilo kolhoznemu upravnemu o-sobju, komunistom, od česar postavljnim lenuhom in pijavkam. Tu gre zopet do 10% vsega pridelka.

In kaj ostane kmetu?

Ruskemu kmetu ne ostane niti toliko, da bi lahko sam sebe pošteno preživel. Ruski kmet je po komunistični kolektivizaciji postal berač, še manj, suženj, ki ima na zemlji, ki je bila nekoč njegova last, pravico le delati, delati in samo delati...

Ruski kmet umira... Komunistem mu je vzel zemljo, mu je odvzel pravico do družine, komunizem mu je ubil voljo do dela, vzel mu je vse, komunizem je ruskega kmeta ponižal pod žival.... Zato ruski kmet umira....

Boj proti komunizmu je naša narodna dolžnost.

MATI PLAKA

*Pod Krnom v koči spaval je otrok,
na grob njegov zdaj pada sneg visok,
Vsa hosa tam okoli polna je grobov...
Kdo materi pokaže grob njegov?*

*Pokaži ti ga brzoleta plica,
poleti gor na Krn pred menoj,
kjer čez peti preliva se vodica,
povsod jaz verno pojdem za teboj.*

*Naj v sneg udara noga se zmrzava,
srce naj tolče, dih naj me duši,
naj tloči k tlom me žalosti težava,
za lubo pojdem dneve in noči.*

*Tam pod visokim Krnom se ustavi!
Na grob otroku sedi mi molče...
Jaz pa bom nanj solze točila vroče,
dokler snegovi se ne razstopo.*

*Odkopljejo ga moje stare roke,
da se nagledam še enkrat sinu.
Polem naj padajo snežinke goste,
oba zasujejo naj v skupni grob miru.*

*Ludvik Makuc,
višji narednik.*

PISMO UREDNIŠTVU

Dragi Tolminski glas!

Z veseljem ugotavljamo, da se skušajo Slovencem popravljati krivice, ki so jim bile prizadele pod 25-letno taylorjansko vladjo. Vsi, prav vsi — med njimi tudi Voce di Gorizia — so edini v tem, da je velik del krivde ravno neprimerno badoljevsko postopanje, da je danes v deželi tako žalostno stanje.

Na skoraj vseh javnih uradih so žalslovenski napisi in to od uradov Bratstva pa do županstva. Zato bi prosili tudi prevzvišenega gospoda nadškofa, da tudi on posnema posvetne oblasti in naj v cerkvenih uradih vrne slovenskino mesto, ki ji gre, saj je v nadškofiji pretežna večina Slovencev. Človek je namreč prav neprijetno presenečen, ko vidi v nasprotju z napisi na drugih uradih kakor županstvu, celo v škofijskem dvorec samo enojezičen napis. Gotovi smo, da bodo svoje-ga nadškofa posnemali tudi mestni župniki in bodo tudi oni obveščali svoje vernike v obeh jezikih. Če je ta praksa razširjena po vseh večjih mestih Italije, kjerkoli so obiskovalci cerkve tudi drugorodni tujci, ni nikakega razloga, da bi se ne uveljavila tudi proti domačim Slovincem v Gorici.

Cerkev je vedno dajala zgled pravičnosti za vse narode, zato ne bi bilo prav, da bi bila Gorica izjema.

Bralec.

Uredništvo se popolnoma strinja z Vašo upravičeno željo in je prepričano, da bodo prevzvišeni nadškof in mestni župniki tej želji ugodili in Vas bomo prav gotovo v tej zadevi obveščili v Tolminskem glasu.

Uredništvo.

Partizani in vera

Partizani niso proti veri. To vedo že vsi tovariši in tovarišice v Zatoiminu. To pa je gotovo: po zmagi bo takoj drugi B O G. Drugi Bog — druga vera! — Tovariši bodo vero celo ustanovili. To uči tovariš po Zatoiminu na glas: po zmagi bo drugi Bōg; — Pazi tovariš, da te prej stari Bog ne zadusi!

IZ ZUNANJEGA SVETA

Iz Rusije. V predelih evropske Rusije so se formirali močni narodni protikomunistični oddelki, ki hočejo osvoboditi domovino rdečega komunizma ter vrniti nesrečni Rusiji zopet svobodo. Ti oddelki delajo ruski armadi v zaledju velike preglavice. Samo v Kijevu so proti njim mobilizirali tri divizije, toda brez uspeha. Narodno protikomunistično gibanje se širi vsak dan bolj in izgleda, da se bo tem idealnim narodnim borcem posrečilo streti najhujšega sovražnika slovanstva — komunizem.

Iz Češke. Te dni je na javnem shodu izjavil češki predsednik vlade, da so prejšnjo vojno imeli Čehi 200.000 mrtvih in pogrešanih, v teku petih let sedanje vojne pa lahko z veseljem ugotovi, da se vojska Češke skoraj dotaknila ni. Industrija cvete, kmetje pri ugodnih cenah poljskih pridelkov bogatijo in namesto človeških izgub ima češki narod 180.000 prirastka.

Kakšna pa je bilanca Slovencev? 30.000 mrtvih, polovica dežele razdejane. Zaradi teh žrtev in gospodarske škode po vojni usoda Slovencev pač ne bo nič boljša. Škodo bomo trpeli sami. In zakaj? Komunisti so vedeli, da pri Čehih ne bodo uspeli, zato so se vrinili nam. Vsaj zdaj dajmo posnemati Čeha, da v bodoče ne bomo več beležili vojnih izgub, marveč prirastek, saj vojne pri nas ni, naredili smo si jo sami, začeli so jo komunisti — revolucijo!

Iz Srbije. Pred ruskimi osvoboditelji je sedaj pribežalo na Ogrsko nad 200.000 Srbov. Med njimi je tudi več partizanov, ki se niso mogli sprijazniti z dejstvom, da bi bili uvrščeni v ruske napadalne oddelke ali delavske bataljone. Po njihovem pripovedovanju je med partizani veliko razočaranja.

Grčija. V zasedeni Grčiji so razorožili vse partizanske oddelke in organizirali domačo policijo iz zanesljivih ljudi — samih bivših protikomunističnih vojakov.

Angleški časopis

Ugledni angleški politični mesečnik čigar izdajatelj je angleški zunanji minister, obsoja vedenje zaveznikov do bivše Jugoslavije. Zavezniki, to se pravi Anglija in Amerika, so onemogočili vse poizkuse, da bi se s pogostejši doseglo pomirjenje v tej državi. S priznanjem Tita in njegovega gibanja sta Anglija in Amerika hladno krvno pod nož Mihajlovičeve sile ter prizadeli jugoslovanskim narodom neizmerno škodo. Titovo stališče je zmagalo s krvavim nasiljem, ki so ga komunisti izvajali s sodobnim, od zaveznikov poslanim orožjem. S tem so spoštovanje in zaupanje, ki ju je jugoslovansko ljudstvo nekoč izkazovalo zaveznikom, seveda ni ojačilo. Daje je treba pomisliti, da se zaradi dogodkov v bivši Jugoslaviji upravičeno nezaupanje loteva tudi drugih balkanskih držav. To seveda ne velja za komuniste, ki vedo, da bi bo zavezniški zmagi najbrž vsi mali narodi bili oropani pravice do samoodločbe.

ZANIMIVO ZA VSE

Bovec. V Bovecu so partizani odnesli iz občinskega urada vse pisalne stroje. — Pomišljaj!

Sv. Lucija. Pri Sv. Luciji vrši glavno partizansko policijsko službo gostilničar Lipičar Alfonz in njegova sestra. Nihče ne more priti k Sv. Luciji neopažen, čez pol ure so že obveščeni tovariši v gozdu, kdo je prišel k Sv. Luciji, katero časopisje je prinesel, s kom je obževal itd. Ker je imenovan gostilničar še mlad, bi bilo silno umestno, ko bi mu poiskali kakšno koristno delo, saj delavcev in vojakov po vsem svetu prideljuje. Za partizansko policijsko službo bo po potrebi že skrbela njegova sestra Marija, v najhujši sili pa tudi njegova mamica.

Zato, tov. Lipičar, ti nujno svetujemo, da si poiščeš pametnejše delo, sicer bodo prisiljeni drugi, da ti naložijo kakšen posel.

Stopnik. Okrog Reke se je te dni klatilo več badoljanskih brigad, ki so bile silno bogate na domačih živalcah, katere so edine predstavljale v vsej osvobodilni vojski slovenski element. Zato so pa iz nacionalne zavednosti zapustile italijanske tovariše in na tleh počakale boljših žrtev. Kot so laški partizani. Pravijo, da se še danes, kdorkoli sede na travo v bližini Reke, takoj naleze uši.

Cvetrež nad Kalom. 27. oktobra so prišli Nemci v omenjeno vas ter jo obkolili, ne da bi partizani to opazili. Ko so bili že čisto blizu, opazi stražar nad seboj medle sence in poveljnik pošlje izvidnico, kaj je. V tem pa že zapoje nemško orožje in partizani se spustijo iz hiše v divji beg. Le dva sta se skrila. Gospodinja, uboga starčka ju je podila, ker se je sirota bala, da še nje ne bi spravila v nesrečo, a sta trdovratno vztrajala. Ko so se približali Nemci, sta dvignila roke in oba hkrati vzkliknila: Hvala Bogu, sedaj sva rešena.

Zatolmin. Od tamkaj smo zvedeli, da so glavni trije »višjci« iz zapadno primorskega okrožja izdihili svoje rdeče duše nekje v bojih pri Plaveh. Ti so tov. Lado, Peter Skalar, po domače Ferdo Kravanja iz Soče ter še eden, ki mu trenutno ne vemo imena. Vse tri »junake« je počastil tov. Jože Vilfan s svojim člankom v Partizanskem dnevniku. Tudi naši Zatolminci so se poklonili spomenu pokojnega dobro znanega jim Skalarja, ki je svoj čas kot učiteljski bival v njihovi sredi. V ta namen so priredili kot vedno miting. Znana tovarišica je na mitingu v družbi višjega tovariša pozvala vse prisotne, da s petminutnim molkom in dvignjeno pestjo počastijo spomin padlega osvoboditelja. Ta svečana drža, ko so vsi med molkom imeli dvignjene pesti pa vendar ni mogla pregnati veselega razpoloženja pri neki terenki, ki se je ob pogledu na tovariše na glas zakrohotala. Temu krohotu in smehu se je vse navzoče občinstvo tovariško pridružilo.

Tolmin. V nedeljo 5. nov. je bila v Tolminu Gregorčičeva proslava ob stoletnici njegovega rojstva, ki je prav lepo uspela. Kino-dvorana, lepo okrašena, je bila nabito polna. Ljudje so komaj dali duška svojemu navdušenju, ko so slišali lepo uspele izbrane deklamacije in recitacije in spominski govor posniku, spet poslušali ubrane glasove tolminskih domobrancev, zlasti pa, ko so slišali na novo uglasbeno pesem Veseli pastir, ki jo je tako lepo uglasbil komponist g. Vinko Filla.

Proslavo je zaključila himna »Hej Slovenci«, ki je na novo potrdila pravega slovenskega duha, ki je bil jedro vsej proslavi in bodeč trn v peti vsem našim nasprotnikom.

Tolminci, le tako naprej!

Sežana. Naši Terenci pripovedujejo, da pač ni nič na tem, če nam počvo naše bajte, saj po vojni da se bomo tako preselili v mesto, kjer dobi vsak svojo palačo. Prosimo Tolminski glas, da se spomni tudi naših terencev, ki danes tako pridno zagovarjajo počivo in nam pripravljajo uničenje naših domov, če prej ne tukaj, ko pride ura obračuna.

Breginjski kot. Najnovejše suženjstvo. V breginjskem kotu so terenci vse moške, ki so starejši kot 45 let organizirali v posebne delavske bataljone, ki morajo brezplačno obdelovati polja terencem, da si ti na ta način isti lažje posvetijo partizanski propagandi in drugemu poslu za partizane.

Zabče. V Zabčah so bili ljudje v skrbeh zaradi slučajnega bombardiranja ali požara. Shranili so vso boljšo obleko in precej živčevja v neko veliko in obokano klet. Glavni ljudski komisar Tomažič je pa zato vedel — in neko noč so prišli tovariši in vse odnesli. Posamezni kmetje trpijo veliko škodo, več ali manj trpijo škodo tudi vsi ostali; dobro, da vemo, po vojni se bomo znali obrniti po odškodnino kar na Tomažiča in njegovo premoženje.

Kobarid. Miklavč, voditelj partizanstva na Kobarškem je bil te dni prijet.

Grahovo. Po naši vasi neumno brusi jezik znana partizanska kurirka tov. Kleč ter pripoveduje čudne reči: Rusi so blizu, zato vsi v partizane, sedaj se imajo zelo dobro, jedo že samo bel kruh.

Grahovci prosimo, da bi imeli beli boljševiski kruh že kar tukaj doma ali pa vsaj na Kneži.

Partizanska skrb za šolstvo. Pred 14 dnevi so partizani nasilno zaprli ljudski šoli v Idrskem in Starem selu. Šele na velik protest staršev, ki se jim zdi le preneumno, da bi otroci izgubili že drugo leto, so se šole zopet odprle. Za to so pa v zameno odprli v Dolenjem v Brdih partizansko italijansko šolo, kjer je bila v prejšnjih časih samo slovenska šola. Pa naj si še kdo upa dvomiti, da so partizani ne borijo za slovenski narod.

Brda. Te dni so partizani sklicali shod briških žena in komisar je zahteval, da mora ena sama vas, ki je znana kot ena najrevnejših, prispevati za tekmovalno oddajo blaga nič manj ko 60 litrov olja in 40 quintalov krompirja, dasiravno so Brici že davno pozabili, kakšen okus ima olje. Na protest žena je izjavil, da se zadovolji tudi z drugo maščobo. Preplašene žene, ki nimajo nikake zabele so zastoj prosile komisarja usmilenja. Za to ni čudno, da so se tudi koloni izjavili, da bi bili na boljšem, če bi morali oddati gospodarjem tri četrtine vsega pridelka.

Tolminski hribi. Po tolminskih hribih sedaj še ostali partizani pridno nabirajo hrano in obleko. Kmetje smo v strašnih kleščah. Če ne daš, te ubije, če daš, boš pa sam umiral od lakote in miraza. Nekatere hiše so že čisto ob vse. Drug drugega pogledujemo in se z očmi povprašujemo — ali bo kdaj konec tega strašnega trpljenja. Partizani nas tolažijo, da je že 500.000 ton živil na poti iz Rusije za naše kraje, — pa se bojimo, da bo tudi ta obluba veljala toliko kot tista, ki je oblubljala konec vojne v 14-tih dneh.

Modreje. Znana partizanska »počtovka« se je vedno pridno zanimala za domobranske družine, če morda sinovi-domobranci niso prišli domov na obisk, da o tem hitro obvesti oborožene terence. V nedeljo 5. novembra pa je še posebej skrbno pazila. Domobranci, ki so prišli na pogreb in Gregorčičevo proslavo, so res šli tudi domov v Modreje. Ko so se vračali, sta jih v grmovju pri Vorinčku čakala dva partizana z brzostrelkami in jih pozdravila z znanim pozdravom: Domobranec, udaj se! Fantje so se takoj znašli in jima odgovorili s krogli, tako da sta uboga partizana bežala pred njimi prav do Poljubana, četudi jima niso sledili.

Domobranska roka je dolga in trda, le glej, zala modrejska rožica, da se ne boš prezgodaj nehala smejati!

Kobarid. Po kobarških hribih tolovaji prestrašeni čakajo tolminskih domobrancev, ki so jim stalno za petami. Domobranci so jih že več ujeti in velikokrat so jih že pozdravili s svojimi zbrojevskami.

Iz Tolminskega. Vsemu svetu naznamo, da naši partizani z gotovostjo v tem mesecu čakajo konca. Sedaj se sicer skrivajo po planinah, a konec novembra, če ne prej, pridejo tudi v Tolmin sam. Da osvobodijo tudi Kobarid in Bovec, se razume! Druge male vasi so itak že rešene. Sicer niso še povedali, kake narodnosti bo okrajni glavar-komisar, toda Gugala je prepričan, da to mesto po vsej pravici pri tiče njemu. Seveda, debel je postal dovolj, odkar drugi sejejo in žanjejo, on pa je. Je torej oseba, ki se lahko postavi. Ne vemo pa kaj poreče k temu Bogataj. Ker je namreč tudi on mnogo delal za OF s tem namenom, da njegovim otrokom in njemu samemu ne bo treba več garati za druge. Pa še par drugih se poteguje za to mesto, med njimi celo Pikatonc. Bodo pa Tolminci z njimi zadovoljni, o tem bomo pa poročali pozneje.